

СЛОВНИК

Академічна година – це мінімальна облікова одиниця навчального часу. Тривалість академічної години становить в університеті 40 хвилин. Дві академічні години утворюють пару академічних годин

Демократизація управління навчальним закладом — системна перебудова процесу управління, метою якої є підвищення його ефективності, а напрямами — розвиток колегіальних основ управління, забезпечення прозорості та гласності прийняття управлінських рішень, розвиток самостійності працівників та делегування їм управлінських повноважень, встановлення оптимальної міри регламентації їхньої діяльності та її мотивація.

Доведення до підлеглих управлінського рішення — система управлінських дій керівника, під час реалізації якої він комплексно або вибірково розв'язує низку завдань: ознайомлює підлеглих зі змістом майбутньої діяльності; допомагає зрозуміти цілі передбаченої рішенням діяльності; пов'язує колективні цілі з цілями працівника і надає діяльності особистісного сенсу; допомагає працівникові повірити у свої сили, здатність виконати нові завдання; обговорює можливі ускладнення в процесі виконання рішення; разом з працівником визначає, які знання та вміння необхідні для виконання рішення; якщо рішення не регламентує шляхи його виконання, то визначає їх разом з працівником; разом з працівником визначає, якого результату можна досягти, виконуючи рішення, і за якими критеріями можна оцінити цей результат; допомагає працівникові зрозуміти, що дасть навчальному закладу і йому особисто реалізація рішення.

Електронний підручник — інформаційна система (програмна реалізація) комплексного призначення, яка за допомогою єдиної комп'ютерної програми, без звертання до паперових носіїв інформації, забезпечує реалізацію дидактичних можливостей засобів інформаційно-комунікативних технологій у всіх ланках дидактичного циклу процесу навчання

Закономірності управління навчальним закладом — стійкі залежності, зв'язки між процесом управління і зовнішніми щодо нього суспільними системами й умовами, між компонентами процесу управління та навчально-виховного процесу, між компонентами процесу управління.

Зміст освіти — це система наукових знань про природу, суспільство, людське мислення, практичних вмінь і навичок та способів діяльності, досвіду творчої діяльності, світоглядних, моральних, естетичних ідей та відповідної поведінки, якими людина повинна оволодіти шляхом навчання у навчальному закладі або самостійно.

Інформатизація системи освіти — упорядкована сукупність взаємопов'язаних організаційно-правових, соціально-економічних, навчально-методичних, науково-технічних, виробничих, управлінських процесів, спрямованих на задоволення освітніх інформаційних, обчислювальних і телекомунікаційних потреб учасників навчально-виховного процесу, на формування та розвиток інтелектуального потенціалу нації, удосконалення форм і змісту навчально-виховного процесу шляхом упровадження комп'ютерних методів навчання й тестування.

Інформація — зміст повідомлення, яке під час сприйняття та розуміння оцінюється як частково або повністю нове та корисне для вирішення того чи іншого завдання.

Керована підсистема навчального закладу — навчально-виховний процес, речові об'єкти та в особистісному плані люди, діяльність яких забезпечує реалізацію цілей освіти.

Керуюча підсистема — ряд посадових осіб і колегіальних органів, діяльність яких спрямована на створення умов, необхідних для одержання оптимальних результатів навчально-виховного процесу.

Контроль — вид управлінської діяльності, який забезпечує розв'язання трьох завдань: виявлення відхилень фактичних результатів управління від передбачених, з'ясування причин розходження мети та результатів управління, визначення змісту регулюючої діяльності щодо зведення до мінімуму наявних відхилень.

Критерій — це ознака, на основі якої здійснюється оцінка, визначення або класифікація будь-чого. Звідси зрозуміло, що відносно змісту освіти принципи вказують на більш широкий напрямок діяльності по формуванню змісту освіти, а критерії реалізують процедуру конструювання, відбір навчального матеріалу, його послідовність.

Мета — передбачення результату діяльності, на здобуття якого спрямовують зусилля окремі індивіди, соціальні групи або все суспільство.

Методи управління — упорядковані способи пізнання й перетворення керованої підсистеми, спрямовані на створення умов, необхідних для реалізації цілей навчального закладу.

Методичні вказівки (методичні рекомендації) — навчальні видання, метою яких є роз'яснення з певної теми, розділу або групи питань навчальної дисципліни, поради студентам щодо організації навчальної діяльності по їх засвоєнню.

Механізм управління — цілісна система форм, методів, засобів, принципів управління, яка забезпечує діяльність керованої системи.

Навчальний день — складова частина навчального часу студента, яка не може тривати більше 8 академічних годин.

Навчальний курс — завершений період навчання студента протягом навчального року. Тривалість перебування студента на навчальному курсі включає час навчальних семестрів, підсумкового контролю та канікул. Початок і закінчення навчання студента на одному курсі оформлюються наказами про переведення з курсу на курс.

Навчальний план — це нормативний документ вищого навчального закладу, який складається для різних форм навчання на підставі освітньої програми та структурно-логічної схеми підготовки, визначає організацію освітнього процесу підготовки фахівців університету.

Навчальний посібник — книга, матеріал якої висвітлює окремі розділи навчальної програми, розширює межі підручника, містить додаткові, найновіші та довідкові відомості.

Навчальний семестр — складова частина навчального часу студента, який закінчується підсумковим семестровим контролем.

Навчальний тиждень — складова частина навчального часу студента тривалістю не більше: для освітнього рівня бакалавра -24-26, магістра – 6-16 академічних годин.

Навчально-методичний комплекс (НМК) — це чітко визначена сукупність навчально-методичних документів, що є моделлю освітнього процесу, яка згодом буде реалізована на практиці.

Наукові працівники — особи, які за основним місцем роботи та відповідно до трудового договору (контракту) професійно здійснюють наукову, науково-

технічну або науково-організаційну діяльність та мають відповідну кваліфікацію незалежно від наявності наукового ступеня або вченого звання.

Норма організаційного порядку — стандартизоване, інваріантне, постійно чинне правило, яке регламентує форми та засоби поведінки керівників та працівників у процесі вирішення управлінських завдань.

Організація — вид управлінської діяльності, який передбачає реалізацію таких завдань: ознайомлення членів колективу зі змістом діяльності з реалізації завдань навчального закладу в певному управлінському циклі; формування готовності працівників до реалізації цих завдань; вирішення матеріально-фінансових проблем, пов'язаних з реалізацією завдань роботи.

Організаційний порядок — стійка структура відносин компонентів керуючої та керованої підсистем, яка спирається на систему норм організаційного порядку.

Педагогічні працівники — особи, які за основним місцем роботи у вищих навчальних закладах провадять навчальну, методичну та організаційну діяльність.

Підручник — книга, в якій викладається система знань з конкретної навчальної дисципліни на рівні сучасних наукових досягнень у відповідності з цілями навчання, визначеними навчальною програмою і психолого-педагогічними вимогами.

Планування — вид управлінської діяльності, що спрямована на визначення мети, завдань управління, змісту управлінської діяльності, відповідальних за ті чи інші заходи та терміну їх виховання.

Принципи управління — фундаментальні положення, вихідні вимоги, які дають можливість здійснювати управління відповідно до його законів.

Проблема — складне теоретичне або практичне питання, шляхи вирішення якого невідомі.

Прогнозування — визначення перспективних проблем, які необхідно вирішувати засобами управління.

Прогностичний фон навчального закладу — сукупність зовнішніх, найбільш істотних для навчального закладу чинників, урахування яких необхідне для визначення цілей управління.

"Продаж рішення" — переконання підлеглих у правильності прийнятого рішення.

Регулювання — вид управлінської діяльності, спрямований на наближення поточного результату управління до запланованого шляхом виконання рішень, прийнятих під час контролю.

Рівень керованості навчальним закладом — відсоток управлінських рішень, які виконуються в навчальному закладі.

Система — множина взаємопов'язаних елементів, які утворюють цілісність, стійку єдність з середовищем, мають інтегративні якості та закономірності взаємодії.

Системний підхід — методологічна основа пізнавальної та перетворювальної діяльності. Передбачає виділення системи, її структурних елементів як на рівні системи в цілому, так і на рівні кожної її підсистеми, з урахуванням бажаного кінцевого результату, досягненню якого підпорядковане функціонування системи. Це стосується соціальних систем, яким притаманна цілеспрямованість. Забезпечити цілеспрямованість системи можна тільки завдяки перетворювальній діяльності людини.

Управління навчальним закладом — діяльність керуючої підсистеми, спрямована на створення прогностичних, педагогічних, психологічних, кадрових, матеріально-фінансових, організаційних, правових, ергономічних, медичних умов, необхідних для нормального функціонування і розвитку навчально-виховного процесу та реалізації цілей навчального закладу.

Управлінське рішення — соціальний акт, підготовлений на основі всебічного аналізу можливих варіантів, прийнятий в установленому порядку, який містить мету, перелік засобів її досягнення та спрямований на організацію практичної діяльності суб'єктів та об'єктів управління.

Управлінські стосунки — сукупність взаємозв'язків між керуючою підсистемою і численними духовними й матеріальними елементами керованої підсистеми і зовнішнього середовища, які спрямовуються на підтримання стабільного функціонування і розвиток навчально-виховного процесу відповідно до мети навчального закладу.

Цикл управління — період часу від постановки мети управління до її реалізації.

Функції управління — види управлінської діяльності, які чітко відокремлюються як за ознакою часу, етапу їх здійснення, так і за спрямованістю на забезпечення розвитку навчального закладу. Функції управління є фундаментальними, незмінними та обов'язковими видами управлінської діяльності, які відображають загальну логіку управління.

Якість вищої освіти — відповідність вищої освіти як соціальної системи соціально-економічним потребам, інтересам особи, суспільства і держави, що відображає компетентність, ціннісні орієнтації, соціальну спрямованість і зумовлює здатність задовольняти як особисті духовні й матеріальні потреби, так і потреби суспільства.

Якість освітньої діяльності — сукупність характеристик системи вищої освіти та її складових, яка визначає її здатність задовольняти встановлені і передбачені потреби окремої особи або (та) суспільства.